

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 14. V Ljubljani, 31. julija 1897. Leto XIV.

Obseg: Trtno cvetje in način oploditve. — Iz osrednje komisije za revizijo zemljiškega davka. (Konec.) — Pozna košnja po travnikih in njeni nasledki. — Iz skušnje za skušnjo. — Peronospora. — Tomásova žlindra in superfosfat v praksi. — Kužne bolezni domačih živalij. (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene.

Trtno cvetje in način oploditve.*)

Ker je velike važnosti, da vinogradnik, ki pomnožuje dobre vrste, izbere le take, pri katerih sme z gotovostjo računati na poveljno rodovitnost, zato mu je jako koristno, če že naprej ve, od katerih vrst more več upati, iz katerega vzroka mu ne kaže pomnoževati to ali ono vrsto.

Vinogradnik naj torej ne pomnožuje vrst, ki imajo cvetje samo ženskega ali celo samo možkega spola, ker je rodovitnost prvih zelo odvisna od vremena, zadnje pa sploh nikdar ne rode.

Pri trtah razločujemo troje vrst cvetja, in sicer:

1.) Cvetje samo ženskega spola. Taki cveti se oplojujejo enakomerno, grozdje iz njih pa se rado osiplje. Podoba 30. nam kaže tak cvet. Pestič je tu dobro razvit, prašniki pa, ki s svojim prahom oplojujejo pestiče, so obrnjeni navzdol. Razven tega prah teh prašnikov ni sposoben za oploditev. Da se tak cvet oplodi, mora priti na pestič prah iz drugih prašnikov, in zato mora biti ugodno, lepo vreme, da lahek veterček in razni mrčesi raznašajo prah s cveta na cvet. Take trte morajo biti pomešane z drugimi. Samo ženskega spola cvetje imajo: malvazija, ranina, vrhpoljec i. dr.

2. Cvetje samo možkega spola (pod. 31.). Trte s takim cvetjem nikdar ne rodé, ker cveti nimajo pestiča,

pač pa dobro razvite prašnike. V to skupino spada največ ameriških trt, med temi vrste riparije in rupestris montikola.

3.) Cvetje mešanega spola ima dobro razvite prašnike in pestiče (pod 32.). Taki cveti se oplojujejo sami med seboj. Trtnih vrst s takimi cveti je največ, in le take naj pomnožuje umen gospodar. Take trte kolikor toliko vsako leto enakomerno rodijo, ne osujejo se pa nikoli.

Cvet se oplodi tako le: Ko se vzdigne cvetna kapica (pod. 32. c) in pridejo prašniki (pod. 32. g) in pestič (pod. 32. e) na prosto, se prašniki v kratkem času razpočijo in iz njih se izsuje prah in se razprši na vse strani. Nekaj prahu pade tudi na pestičevo brazdo. Ker ta brazda izločuje neki sladek, lepljiv sok, se prašnikov prah, t. j.

možko seme, prime brazde, in kmalu (po nekoliko urah) začne iz njega rasti cevi podoben izrastek, ki se pomika po sredi navzdol skoz notranji del pestiča do pestičevega jajčnika. Kadar ta izrastek pride v dotiko z jajčnikom, se izvrši oploditev. Čim lepše je vreme, tem hitreje in bolje se to vrši.

Kmalu po oploditvi odpadejo prašniki, pestič pa se začne širiti, in to zovemo potem jagodo. Neoplojeni posamezni cveti ali celi grozdji se v malo dneh posuše. To je naravna oploditev. Oploditev se pa lahko izvršuje tudi na umeten način.

Umetne poskuse z oploditvijo so posebno Francozi v veliki meri izvrševali, in sicer radi tega, da bi dobili

Podoba 30. Podoba 31. Podoba 32.

*) Iz ravnokar izšle knjige Gombačeve: „Novo vinogradništvo“, ki se pri naši družbi dobiva po 40 kr. (s poštino vred).

vrste, ki bi obilno rodile, dajale dobro vino ter ob enem kljubovale trtni uši. Daloma se jim je to tudi posrečilo. Ako se na pr. cvetni prah riparije ali kake druge ameriške trte prenese na pestič kake žlahtne trte, na pr. španjola, ko so se odstranili španjolovi prašniki, predno so se razvili, oplodi prah ameriške trte pestič evropske, in semena, ki se napravijo v taki jagodi, imajo nekaj španjolvih in nekaj riparijnih lastnostij. To seme, vsajeno, da trto, ki dela čisto drugačne grozde in daje vino drugačnega okusa kakor španjol.

Na ta način je mogoče oploditi vse cvete onih trt, ki so samo ženskega spola, ako se namreč na nje ob času cvetja s finim čopičem prenaša cvetni prah iz cvetov mešanega spola. To so seveda dela, ki jih more ta ali oni izvrševati le za kratek čas.

Iz osrednje komisije za revizijo zemljiškega davka.

(Konec.)

Povod temu, da se pododsek ni udal prošnji zastopnika te dežele, je, žal, iskati v tem dejansko obstoječem, pa ne opravičenem domnevanju, da je Kranjska izredno bila olajšana v zemljiškem davku. Hvaležen sem sicer pododseku, da isto nasvetuje, kakor deželna komisija, pri vinogradih, kar je pa povsem opravičeno, ker grozno je trtna uš opustošila naše vinograde. Tudi sem hvaležen, da je pododsek vsaj deloma zboljšal predloge ministerjalnega poročevalca in od tega zvišane tarife v okrajih: Krško, Ljubljanska okolica, Kranj in Radovljica, primerno nasvetom deželne komisije zopet znižal. Ker se nahaja še neki majhen rezervni zaklad in se venler sedaj ni več bati, da bi se našli taki računski pogreški, kakor pri Češki, skoro za 200.000 gld., apelujem na slavno centralno komisijo, da sprejme od deželne komisije predlagane nasvete. Da pa za prihodnost vsaj odpravim povsem neopravičeno mišljenje o protežiranju Kranjske gledé zemljišnega davka, bodi mi dovoljeno, da v pojasnilo in dokaz navedem naslednje podatke, ki naj v poznejših dobah govoré — ker bodo zaznamovane v današnjem protokolu — da je bila Kranjska leta 1880. le razbremenjena od silne davčne butare, katero je morala nositi skoro pol stoletja.

Leta 1825., ko se je stalni zemljiški kataster napravil prvič, je morala kranjska dežela plačevati na leto 562.000 gld. zemljiškega davka, in do l. 1880. se je ta davek namnožil na ogromni znesek 943.613 gld. Ne bom razkrival, kako se je kar s kratko naredbo navalilo leta 1850. še poldrugi stotisoč goldinarjev davka tej deželi, za kateri znesek se je pa razbremenila sosedna dežela, ker je bila toliko srečna, da je imela imenitnega pokrovitelja v tedanjem absolutnem ministerstvu. In tako vidimo, da, ko je na Kranjskem narastel davek od leta 1825. do l. 1880. za skoro 400.000 gld., je ostal na pr. na Koroškem od leta 1825. do 1880. isti (720.000 = 703.000), na Štajerskem leta 1825. 1.915.311 gold., leta 1880. 2.041.000 gld., na Tirolskem leta 1825. 639.000 gld., leta 1880. 884.000 gld., na Gorenjem Avstrijskem leta 1825. 2.072.000, leta 1880. 2.204.000 gld. itd.

Še drug dovolj jasno govoreč dokaz:

Povprečni čisti prihodek na oralu njiv je znašal na Niž. Avstrijskem 5 gld. 22 kr., na Gor. Avstriji 6 gld. 41 kr., na Solnograškem 6 gld. 28 kr., na Štajerskem 5 gld. 58 kr., na Koroškem 6 gld. 47 kr., v rodovitni Moravi 6 gld. 47 kr., v Šleziji 5 gld. 32 kr., v Galiciji 3 gld. 36 kr. in v ubogi Kranjski 7 gld. 22 kr.!!

Ali ni to živ dokaz, da je morala Kranjska poprej trpeti grozno, kar v nebo vpijočo krivico! In v tej deželi, v kateri je toliko kraškega, kamenitega ozemlja, je bil v povprečnem računu obdačen povprek oral zemlje z 2 gld. 19 kr., na Štajerskem z 2 gld. 2 kr. in na Koroškem z 1 gld. 35 kr.

S prepričanjem sem glasoval za znižanje davčne vsote za sosedne dežele, in osobito Štajerska se je morala izdatno razbremeniti, a če prosim, da se Kranjski tudi pri tej reviziji zgodi pravica, je to povsem utemeljeno, ker je bila l. 1880., kakor je zahtevala resnica in pravica, le primerno razbremenjena, in sedaj, ko so cene pridelkom padle, troški za pridelovanje pa tako narastli, naj se iz vsote 2 in pol milijonov dá primeren delež tudi tej deželi. Na to je povzel centralni referent besedo in je dokazoval, da pododsek predlaga približno skoro vse isto, kar je predlagala dež. komisija, osobito pri vinogradih. Dejanjsko znaša odstotek, ako bi se na vse dežele enako razdelila vsota 2 in pol milijona gld., 6.6 in po nasvetu pododseka odpade na deželo 6.15%, torej skoro celi znesek; zato vzdržuje ta predlog, ki potem tudi obvelja.

Doseglo se je torej za deželo, kar je bilo sploh pri danih razmerah mogoče, in sedaj, ko je stvar dognana in stalno sklenjena za dobo prihodnjih 15 let, naj pristavim, sicer z užaljenim srcem, da je uradnik, prideljen deželni komisiji kranjski, finančnemu ministerstvu poleg od deželne komisije kranjske izvrstno utemeljevanega ter soglasno sprejetega poročila, podal še svoje obširno poročilo, v katerem je skušal dokazovati, kako so večji dohodki pri kmetijstvu, kakor jih je izračunala deželna komisija, ki je itak šla do skrajne meje. Da pri takem položaju ni bilo delo lahko, je jasno; zato je izid cele zadeve tak, da moramo pri danih razmerah biti z njim zadovoljni. Ne iskati dokazov v posameznih tržnih cenah, n. pr. da se je par centov sena prav dobro prodalo, ali da je enkrat bilo zelje drago; iti je treba tje, kjer kmet zaman pričakuje kupca za svoj pičel pridelek in ga prepusti prekupcu za vsak denar. Med ljudstvom je treba živeti, in potem se more soditi, kako izhaja kmetovalec! Opustim razkrivati to rano, ker trezno misleči možje v centr. komisiji so vedeli, kaj je namen takem poročilu.

Po sklepu centralne komisije se zniža ves zemljiški davek na Kranjskem na leto za 41.585 gld. in, ker sedanja revizija velja za dobo prihodnjih 15 let, odpade na deželo skupno za to dobo vendar le precejšnja vsota 623.775 gld. Najbolj se razbremenene vinogradi, in sicer za 37%, njive za 11.32%; neizpremenjeni pa ostanejo tarifi pri travnikih, gozdih in pašnikih. — Navajam le še, da se je za Goriško znižal zemljiški davek za 62.632 gld. na leto, za Istro za 8917 gld., za Koroško za 43.821 gld., za Štajersko za 280.151 gld., za Dalmacijo za 15.304 gld., za Tržaško okolico za 4444 gld. Fr. Povše.

Pozna košnja po travnikih in njeni nasledki.

Gotovo ni vse enako, kdaj se travnik pokosi, ali v polnem cvetju ali pozneje, ko trave že zoré. O tem smo vsi prepričani. Edini pa nismo v tem, kdaj je boljši čas za to. Po kmetijskih knjigah in časnikih se priporoča, travnike takrat kositi, kedar je večina trav v cvetju. Mnogo gospodarjev je pa drugega mnenja, namreč tega, da je bolje, če se travnik pozneje pokosi. Pri pozni košnji se osuje in odpade veliko semena, ki napravi, da se travniku ruša zgosti in pohladi. Tako si

razlaga mnogo gospodarjev korist pozne košnje. V nekoliko imajo tudi prav. Je li pa pozna košnja res tako koristna, kakor se navadno misli, o tem bomo boljše sodili, če si nekoliko bližje ogledamo prednosti te in one košnje, kajti vsaka stvar ima na sebi nekaj dobrega in nekaj slabega, in tako tudi ta.

Predno izrečem svoje mnenje o ti ali oni košnji, moram seveda najprej pripomniti, da so pri košnji dostikrat merodajne tudi druge okoliščine, ki so vzrok, da se košnja ne more vršiti o pravem času. V praksi se mora kmetovalec, žal, le prepogostokrat ravnati po takih okoliščinah, zlasti pa po vremenu in po koscih. Marsikdo bi rad spravil svoj pridelek o pravem času pod streho, ko bi mu ne nagajalo vreme, in le prerado se prigodi — zlasti večjim posetnikom — da morajo čakati s košnjo, ker jim ne dostaja koscev. Take razmere so skrajno neprijetne, žal pa, da se skoraj vsako leto ponavljajo.

Teh okoliščin seveda ne morem upoštevati pri razmotrivanju gornjega vprašanja, a zdelo se mi je potrebno opozoriti na nje prijaznega čitatelja, da ne bo mislil, da jih morda preziram.

Recimo torej, da so razmere dokaj ugodne in da se zaradi vremena in koscev lahko lotimo košnje; kdaj je potem v obče boljši čas za košnjo, ali takrat, ko trave cveto, ali pozneje, ke že zoré. V tem slučaju ti, dragi čitatelj, priporočam, da se ravnaš po naukih, ktere najdeš v kmetijskih knjigah, saj so tam napisane izkušnje dohrih in za tvoj blagor vnetih gospodarjev. Pokosi svoj travnik ob času, ko je večina trav v cvetju, ne pa pozneje, ko je ves travnik rumen in rav. Če kosiš ob cvetju, dobiš primeroma še najboljšo krmo in največ sena, pa tudi lepšo otavo. Če pa kosiš pozno, potem imaš večkrat mnogo več škode, kakor pa haska, in sicer iz naslednjih vzrokov:

1.) Če pozno kosiš, recimo ob času, ko je večina trav že zrela, kar se pozna že od daleč po rjavorumeni barvi takega travnika, potem voziš donu veliko bolj pusto in prazno seno. Tako seno ni več tako tečno, kakor je ono, ki je bilo pokošeno v cvetju. Po takem senu ti bodo krave slabo molzle, pa tudi drugi živini ne bo veliko zaleglo. Res se sicer prezorelega sena veliko naloži, a kaj pomaga to, če je pol manj vredno, pa trdo in pusto. In čim dalj časa si odlašal s košnjo, tem več slame imaš v krmi. Ali je to dobiček? Razloček med prezorjenim in lepo zelenim senom je zelo tak, kakršen je med ovseno slamo in zelenim ovsom. Naj se pa prezrelo seno še moči in slabo suši, potem dobiš prav pusto in slabo krmo, ki včasih ni za drugega kakor le še za nastil.

2.) Kolikor pozneje kosiš seno, toliko manj dobiš otave. To je resnica, kteri ne more nihče oporekati, kajti prezrela trava odganja v drugo veliko slabše. To vidimo takisto pri detelji in drugih zeliščih. Če pustimo travo zoreti, izgubi veliko svoje moči in izpodrastnosti, in zaradi tega ne more dati tako lepe otave.

3.) S pozno košnjo se zaseje po travniku tudi veliko plevela, navadno več kakor pa dobrih trav. Če nisi o tem še dosti prepričan, pojdi na travnik in opazuj to. Kmalu se uveriš, da imam prav. Mnogo najhujših in najbolj nadležnih plevelov, kakor na pr. škrobotec, zajka, navadni in hostni regrat itd., se ti na ta način tako pomnoži, da jih je travnik čez in čez polen. Žal, da ne pazi na to nobeden in da se nihče ne zmeni za tako škodo, čeprav je veliko večja kakor je pa korist od tistega travnega semena, ki se samo raztroši in zaseje po travniku zaradi pozne košnje.

Ko bi gospodarji poznali tečnost in vrednost posameznih trav, ko bi vedeli kaj vse je travniški plevel in kaj ne, in ko bi znali, kakšna škoda se jim godi s tem, da se po travniku širi malovreden plevel namesto dobrih trav in detelj, potem bi gotovo uvideli. da jim ne kaže svojih travnikov pozno kositi. Uvideli bi pa tudi, da se bolj priporoča potrebno seme za posetev opešnega travnika kupiti, kakor pa na ta način dobiti, da se pozno kosi in trava pri tem sama zaseje. Posebno velja to za vse take travnike, ki so polni plevela, kakeršnih je pri nas, žal, le preveč. Pa tudi na drugih, bolj čistih travnikih boljše ravnamo, če travnik pokosimo ob polnem cvetju, rušo pa zgostimo z nakupljenim ali drugače pridelanim čistim semenom najboljših trav in detelj in pa s primernim gnojenjem, ki še največ pripomore, da je košnja po travnikih zmeraj lepa in bogata, ruša pa gosta, da jo je veselje gledati.

Kdor ima travnike tudi v nizkih in povodnji izpostavljenih legah, ta mora toliko bolj gledati na to, da ne odlaša s košnjo, temveč da spravi seno, kakor hitro mogče, s takih leg, sicer se mu lahko zgodi, da bo moral z njim nastiljati. Takisto morajo vsi večji posetniki gledati, da začnejo s košnjo še nekoliko prej, sicer jim trava prezori na onih travnikih, ki pridejo nazadnje na vrsto.

V. R.

Iz skušnje za skušnjo.

O priliki shoda, ktereга je priredilo kmetijsko društvo v Švibuzu (Schwiebus), je upravitelj Otto v svojem predavanju o „novodobnem načinu obdelovanja“ opozarjal, da mora biti poglavitno prizadevanje kmetovalčevu, povečati rodovitnost sveta in tako doseči več pridelkov. V to je pa treba znatneje rabiti rudninska (mineralna) gnojila. Dokazano je neki že davno, da je v hlevnem gnoju malo fosforove kisline, zakaj v 100 stotih je ni dosti več kakor v 1 stotu Tómasove žlindre. V vseh kmetijskih pridelkih, kteri pridejo na prodaj, je mnogo fosforove kisline; ni se torej čuditi, da zemlja navzlic znatni porabi hlevnega gnoja ne rodi več tako, kakor bi bilo želeti. Po sodbi prvih strokovnjakov je $\frac{1}{10}$ vsega polja in vseh travnikov zelo potrebnih fosforove kisline. Ako bi se ta nedostatek odpravil na pravilen način, bi se s primeroma nevelikimi denarnimi žrtvami v kratki dobi pridelek podvojil. Najimnitnejše gnojilo, v katerem se nahaja fosforova kislina, je zmlata Tómasova žlindra. Fosforova kislina, ki se nahaja v njej, se v zemlji razkroji, a ne izgubi s tem svojega vpliva. Če se porabi na travnikih, zboljša kakovost krme izdatno in povzroči, da se pridelek podvoji. Isto tako dobro vpliva na polja. Na oral sveta se porabi 2—5 stotov, kar je odvisno od kulturnega stanja sveta in nasada. Ako je zemlja za deteljo, grah itd. že izkoriščena, odpravi to Tómasova žlindra v kratkem. Seveda se bo v mnogih slučajih ozirati tudi na druge mineralne potrebščine, kakor na kalij in na apno, v kteri namen se priporoča kajnit, lapor in apno. — Zborovalci so ta izvajanja še znatno popolnili. Tako je veleposestnik Hilsenitz iz Benčna (Bentschen) povedal, da se je njegov svet po 10letni porabi Tómasove žlindre in kajnita tako zboljšal, da povsod raste detelja. Veleposestnik Moege iz Lugava je pri večjem poskusu gnojenja pridelal izredno mnogo na parcelah, ktere je pognojil s 3 stoti kajnita in z 2 stotoma Tómasove žlindre. Oves je bil 1·70 m dolg.

Peronospora.

Meseca avgusta bo zopet primeren čas, da se trte poškrope drugič, oziroma tretjič. Dosedanja deževja so prvič škropljeno galico kolikor toliko sprala raz liste, in če se sedaj škropljenje ne ponovi, utegne peronospora, za ktere razvoj je gorkota v avgustu jako ugodna, napraviti precejšno škodo.

Ker je meseca avgusta tudi primeren čas za izvršitev takozvanega „mandanja“ (odstranjenja vseh nepotrebnih poganjkov, prikrajševanja z grozli obloženih poganjkov itd.), da se grozdje bolj zdebili, bolj in enakomerno dozori, vrši naj se to pred škropljenjem, da se manj tekočine porabi, škropljenje pa bolje zvrši.

S sedanjim škropljenjem ne le, da se trte še nadalje zdrave ohranijo, marveč vsled njega vas les popolnoma dozori. To je posebno za one velike važnosti, ki jemljejo cepiče za subo cepljenje, in zato, ker ostane listje do pozne jeseni na trti, postanejo vsi poganjki rodovitnejši za prihodnje leto, zakaj vsa hrana zleze iz listov v les.

Tudi vse cepljenke, bodisi v trtnici ali v vinogradu, naj vsakdo poškopri še enkrat ali dvakrat. *)

Fr. Gombač.

Tómasova žlindra in superfosfat v praksi.

V starem prepornem vprašanju o vrednosti in o vplivu v vodi raztopne fosforove kisline superfosfatove in v citratu raztopne fosforove kisline v Tómasovi žlindri je znanstvena preiskava že davno izrekla, da sta ti najodličnejši gnojili enake vrednosti, izvzemši nekaj malo slučajev, v katerih kaže rabiti fosforovo kislino samo v eni rečenih oblik.

Zdaj pa je v to preporno vprašanje posegla tudi praktična skušnja. Na podlogi skrbnih, po izvedencih izvršenih, primerjajočih poskusih se je izkazalo, da sta Tómasova žlindra in superfosfat enake vrednosti in enakega vpliva, in sicer pri enem najvažnejših pridelkov, pri sladkorni pesi, glede ktere se je Tómasovi žlindri tako rad odrekal vsak vpliv.

Naslednji uspeh, ki se je dosegel na poskušališču osrednjega društva na Dunaju, kateri poskus je bil vestno izvršen, smo povzeli „Izvestjem društva za pospeševanje kmetijskih poskusenj v Avstriji.“ Era parcela (I) se ni gnojila, druga (II) se je gnojila z 250 kg superfosfata in tretja (III) z 250 kg Tómasove žlindre. Gnojilo se je podkopalo enakomerno globoko dva dni pred setvijo, 24. dne aprila. Uspeh, preračunjen na hektar, je bil

pri I	210 q
" II	226 "
" III	227 "

dosegel se je torej uspeh, pri katerem se v popolnoma enakih razmerah nikakor ni izkazalo, da bi bila v vodi raztopna fosforova kislina superfosfatova količkej boljša od kisline v Tómasovi žlindri. Pri pregledovanju kakovosti se je našlo

pri I	13.9 %	sladkorja v pesi
" II	14.6 "	" " "
" III	14.3 "	" " "

Skoraj popolnoma enako zboljšanje pri II in III je povsem jasno.

*) Naša družba ima še nekaj modre galice na razpolago in jo oddaja po 25 kr. kg.

Ako se še upošteva, da je gnojenje s Tómasovo žlindro cenejše in da ima ta moka znan in priznan naknadni vpliv, potem so uspehi Tómasove žlindre še dosti znatnejši.

Izredno ugodni vpliv fosforove kisline in Tómasove žlindre se vidi iz vrste poskusov, ktere je leta 1889. naredil prof. Wagner. Enkratno gnojenje travnika z 800 kg Tómasove žlindre na ha v letu 1889. je imelo naslednji uspeh:

V letu 1890. se je več pridelalo	750 kg sena na ha
" " 1891. " " " "	2300 " " " "
" " 1892. " " " "	2600 " " " "
" " 1893., ki je bilo izredno suho,	1450 " " " "
" " 1894. se je več pridelalo	2950 " " " "
" " 1895. " " " "	1320 " " " "

Enkratno gnojenje (vsako leto se je ponovilo gnojenje s kajnitom) z 800 kg Tómasove žlindre na 1 ha je torej šest let zaporedoma vplivalo. Vsled porabe 800 kg Tómasove žlindre — kateri veljajo kakih 20 do 22 gl. — se je 11.370 kg = 113.7 novih stotov sena več pridelalo, kar znaša, stot po 2 gl., celih 227.4 gl. Po teh številkah pač ni treba nič več govoriti.

Kužne bolezni domačih živalij.

(Dalje.)

Tu jim je sicer posteljica postlana, a vname se hud boj za obstanek med njimi in napadenim životom. Ako je ta zdrav in krepek, obnemorejo gotovo one in poginejo, predno so se začele množiti in izvrševati svoje pogubonosno delo. Ako je pa život slabega zdravja in sploh bolehav, ali ako se jih pritihočaji prav mnogo vanj in če je dotičnik sploh boleznim podvržen, ugonobijo tudi najtrdnjše telo.

Kako se postaviti v bran nevidnemu sovražniku našega zdravja in življenja? Na tako vprašanje še dandanes ni mogoče kar na kratko odgovoriti, zakaj to bo le tedaj mogoče, kadar nam bodo vsi pogoji njihovega življenja popolnoma jasni. Ravno gledé na to so raziskavanja skoro še v povojih, čemur se ne moremo nikakor čuditi, ako pomislimo, da še ni dolgo, odkar se sploh vé, v kakšni zvezi so bakterije in kužne bolezni. Upajmo, da se počasi posreči možem, vnetim za blagor človeštva, da razkrijejo skrivnostno življenje teh bitij in spoznajo, česa jim je treba in kako jih moramo pokončevati. Kar se dá že zdaj povedati o tem, srčno radi ustrezemo čitatelju, čeprav se s tem nekoliko odmaknemo od svoje glavne nalge.

Bakterije moramo uničevati v njihovih zalogah in jim zabraniti pot v život. Zato bomo izpirali smradotoke, osuševali stoječe vode in močvirja, snažili stanovanja, čistili perilo in preoblačili obleko. Treba je skrbeti, da se zrak v našem stanovanju prav pogosto obnavlja, ker se odkrižamo z izprijenim zrakom mnogih bakterij, čisti pa jim ne ugaja posebno. Skaženih jedij se ne dotikajmo, da ne dobimo sovražnika tako neposredno v život. V to vrsto spadajo tudi razni pripomočki, s katerimi namerjamo bakterije neposredno v živo prijeti; pravimo jim razkužila. Kakor v marsičem, je naše znanje tudi v tem oziru precej pomanjkljivo. Sicer priporočajo celo vrsto takozvanih „zanesljivih razkužil“, toda mnogo jim odpravlja samo neprijetni duh, ki se razširja ondi, kjer so si postavile bakterije svojo delavnico, njihovega življenja pa niso pogubonosna.

Vranični prisad (črm, črhnica).

Domače živali so podvržene mnogim kužnim boleznim, izmed katerih prebajajo nekatere celó na človeka. Živinorejca zanima v prvi vrsti ona bakterija, ktera povzroča vranični prisad, črm ali črhnico. Ta glivica najraje napada goveda, toda nikjer ni zapisano, da se ne porodi tudi na drugih domačih živalih, na pr. na konjih, svinjah, kozah in ovcah. Večidel napada črhnica živino, ktera stoji v zaduhlih, nizkih in prenapolnjenih hlevih, ktera dobiva smrdljivo, gnilo vodo in ktero krmimo s pokvarjeno in plesnivo klajo. Izcimi se najraje o hudi vročini in se otovrej tuji najprej prijemlje drugih živalij in tudi ljudij. Močna in dobro rejena živina je največkrat žrtev te strašne bolezni, ki jo ugonobi včasih v nekoliko minutah. Začne se opotekati, pade na tla, zvija se in pogine.

Največkrat pa traja bolezen nekoliko ur. Živali ne diši nobena krma, izpreletava jo mrz in vročina, pogosto se stresa, hitro sope in se zvrne po tleh. Nekteri se cedi kri iz nosa, gobca in iz zadnjice. Zunaj na bolnem govedu navadno ni opaziti nobenih znamenj. Včasih se mu pa naredijo zardele lise na jeziku, v gobcu in celó na vratu in v danki. V začetku so majhne in neznatne, ali kmalu se jih zlije več v precej obširno liso, ktera postaja polagoma višnjeva. Na teh se izpahnejo mehurčki, ki počasi pokajo. Iz njih teče neka sokrvice, in ker pritisne prisad, izpremenijo se v razjedajoče ture (tvore ali uljéa), ki umorijo žival v nekoliko dneh.

Crknjena žival ima temno, gosto in smrdljivo kri; vranica ali zlezena je čisto predrugačena in zeló napeta, in mrhovina se jako hitro razseda in usmradi. Brez premisleka in obotavljanja jo je treba zakopati, kakor hitro mogoče, na kakem samotnem prostoru, kožo ji križem prerezati in posuti z živim apnom. Crknino položite globoko in zasujte jo dobro ter sploh pazite, da ne morejo do nje druge živali, na pr. svinje in psi. Tako ravnajte tudi z raznimi odpadki bolne ali crknjene živine. Morda ni treba omenjati, da živine, ktera je obolela za vraničnim prisadom, ne smemo klati, zakaj takšno meso zastrupi človeka. Kako nevarna je taka mrhovina, sledi že iz tega, da more celó muha prenesti strup na človeka in ga zastrupiti, kar se je tudi že dogodilo.

Kako ti je postopati, ako si opazil vranični prisad pri živini? Najprej moraš to naznaniti županu ali okrajnemu glavarstvu; ako bi tega ne storil, zapadeš gotovo kazni. Kar nemudoma loči tudi zdravo živino od bolne in ne puščaj, da bi domačini hodili v oba hleva. Kdor oskrbuje bolno živino, naj si vsakokrat osnaži roke z mlačno milnico (čajnico) in naj se sloh dobro očisti. Hlevi se morajo popolnoma izkldati, očistiti in najmanj 14 dnij pustiti na prepihu. Živino, ktera je stala v okuženem hlevu, ali ktera je bolezen celó prestala, operi z dobrim lugom. Gledati ti je treba tudi na razno posodo, ki ti je rabila pri bolni živini. Kar je železnega orodja, razbeli je v ognju, svojo obleko pa vrzi vanj. —

Za vraničnim prisadom ne zbolí človek samo tedaj, ako je sedla nanj muha ali kaka druga žuželka, ki je bila prej v dotiki z bolno živino ali je posedala celó po mrhovini, temveč tudi tedaj, ako je užival meso ali mleko od bolnih živalij. Tudi koža, dlaka, parklji in iztrebki prenesejo črhnico večkrat na človeka; dokazano pa še ni, da se je more tudi nadihati. Sploh se ta bolezen človeka ne prime posebno rada, varen pred njo pa vender nikdo ni. Zlasti mesarji, krznarji in sploh taki ljudje, ki podelujejo dlako, trpijo uajveč od nje.

Na zunanji koži, kamor je prišel strup, se bolezen začne navadno med 4.—7. dnevom z majhno rdečo liso, ki ima v sredi črno piko in ki nekoliko skeli. Iz nje se razvije krvav mehurček, ki hitro pokne, se posuši in se izpremeni v rjavo krasto. Koža okoli tega središča se napne, postane modrordeča, trdna in trda, in včasih se izpahnejo na njej mehurčki, veliki kakor konopna zrna. Oteklina se širi vedno dalje, ob enem se vnamejo mezigovne žleze, nabreknejo in postanejo boleče. Ako je ostalo bolniku življenje, odjenjava vnetica, kraste se odlušči in zapustijo precej velike brazgotine.

Drugače pa je, ako je zašel strup v želodec. Bolezen se razvija hitreje; trese te mrzlica, prevzame te neka slabost, bolijo te udje in glava, sili te na bljuvanje, in tudi driska pritiska. Včasih se pokažejo na koži majhne nabrekline in iz ust in nosa udarja kri. Vse to traja včasih samo nekoliko ur, včasih pa tudi več dnij in se konča navadno s smrtjo. Ker je črhnica tako nevarna bolezen, zato moramo biti previdni, da ne pridemo z njenim strupom v dotiko.

(Dalje prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 115. Od glavarstva smo dobili to zimo objavo, da je dobiti v Kaluszu kajnit po 70 kr. 100 kgr. Kako je to, da je ta kajnit cenejši kakor vaš? Ali ga priporočate kupiti? (E. C. v C.)

Odgovor: Ta kajnit ni cenejši kakor naš, kajti cena 70 kr. velja za 100 kg v Kaluszu brez vreče. Vreča stoji 20 kr., vožaja iz Kalusza na koločvor 10 kr. in voznina do nas za vagon precej naj 200 gl., tako da pride kaluski kajnit nad 3 gl. 100 kg. in sicer le tedaj, če se ga naroči 1 vagon. Vrhu tega je pa ta kajnit nekoliko slabši kakor stasfurtski, ktereja prodaja družba.

Vprašanje 116. Ali je fosforovokislo apno res dobra krma tudi za odrastlo govei, oziroma za molzne krave, in ali se morda ne da nadomestiti s kako domačo krmo? (J. M. v Z. K.)

Odgovor: Fosforovokislo apno je dober pridevek krmi za vsako živino in se ne da nadomestiti s kako drugo rečjo, izvzemši s krmo, ktera ima veliko fosforovokislega apna v sebi. Taka krma je na pr. seno, ktero je rastlo na travniku, pognojenem s Tomásovo žlindro. Naša tla so uže od narave revna glede fosforove kisline, zato jo tudi primankuje v krmi, ki je na njih pridelana, in to tem bolj, ker smo iz tal izsesali veliko fosforove kisline, ne da bi mislili na nadomestilo.

Vprašanje 117. Ali je umetni gnoj, t. j. Tomásova žlindra in kajnit, dober za lucerno, in koliko se ga potrebuje na oral? (A. V. na J.)

Odgovor: Gotovo da, in celo za vsakovrstno deteljo, ker se velik uspeh nikjer tako kmalu ne pokaže, kakor na deteljšču. Ako travnik pognojite s temi gnojili, se navadno detelja sama tako obraste, da je travnik tak, kakor deteljšču. Na oral se rabi 4—6 metriških stotov, in sicer vsakega gnojila polovico.

Vprašanje 118. Kako mi je ravnati z izpraznjenimi vinskimi sodi, da ostanejo zdravi in neusmrajeni? (L. M. v J.)

Odgovor: Vinski sod naj se po porabi toliko časa pere z vodo, da gre iz njega čista voia. Potem naj se v senči posuši, zažvepla in dobro zabije ter shrani v klet. Pred porabo se mora zopet dobro izprati, da gre iz njega vsa žveplena sokislina.

Vprašanje 119. Pri nas trdijo ljudje, da ni dobro polagati prasičem pese in pesnega listja, češ da po pesi prasiče rada „kri našene“. Ali je to res? (L. Z. v G.)

Odgovor: Pesa in pesno listje je dobra krma za vsako vrsto živino, toda le do gotove meje, kajti pesa, zlasti pa njeno listje, ima v sebi veliko solitrovih spojin, ki povzročajo drisko in v gotovih slučajih tudi druge bolezni v prebavilih. Vrhu tega ima ta krma jako malo rudninskih snovij v sebi, zato lahko dobi živina, ki se preveč krmi s peso, kostolomnico. Najmanj prija pesa prasičem, in skušnje uče, da je pesa krmiti le prasičem, ki so stari vsaj eno leto, in to le pomešano z drugo krmo, ter je treba dodajati fosforovokislega apna, ki nadomešča primanjkuječe rudninske snovi in zdravi drisko. Najbolje pa je, da se pesno listje prasičem ne polaga, ali, če ni drugače, vsaj kuhano. Ako pri Vas trdijo, da prasiče po krmiljenju s peso „nažene kri“, bo to bržkone izraz za posledice, ki se pokažejo, ako se prasiči čez mejo krmijo s peso. Na govorici Vaših ljudij je torej nekaj resnice, in mi Vam priporočamo pokladati peso le starim prasičem, in sicer na dan in na glavo 5—8 kilogramov, pomešane z drugo klajo in fosforovokislum apnom.

Vprašanje 120. Ali ima konjerejec pravico pripekljati prodano žrebe k premovanju in se pogajati za darilo? (M S v Č)

Odgovor: Da, kajti darilo se prizna le za kobilo in je žrebe le dokaz, da je kobila imela žrebe. Vrhu tega se pa gleda tudi na žrebe, kajti če ima kobila lepo žrebe je tudi bolj gotovo, da se zanjo prizna darilo. Dve- in triletne žrebice, ki dobijo darilo, morajo pa ostati eno leto last obdarovanca.

Vprašanje 121. Imam čez oral velik travnik, ki je silno zapleveljen z gladežem. Kako se gladež zatire? (J. P. v J.)

Odgovor: Gladež je jako nadležen plevel, kterega ni mogoče drugače zatreti, kakor s pridnim in nepretrganim ruvanjem s korenino vred.

Vprašanje 122. Imam triletnega žrebca, ki ima le polovico spolovil. Ali naj ga dam rezati; ali bi to ne bilo nevarno, da pogine? (F. P. v Č.)

Odgovor: Za umnega rezarja starost žrebčeva ni nikaka ovira, da bi ga ne rezal. Le na eno Vas opozorimo, da ima namreč tak žrebec, kakor je Vaš, drugo polovico spolovil pod kožo v trebušni votlini in, ako se mu to odzame, kar se vidi, ostane še vedno na pol žrebec. Taki konji, ki se imenujejo mandravec, utegnejo postati nevarni, zlasti v bližini kobil. Takega žrebca more popolnoma rezati le res izkušen živinozdravnik.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Janko Kersnik**, grajščak, c. kr. notar, deželni poslanec, dolgoleten ud naše družbe ter podružnični predsednik, je umrl 28. dne t. m. — Naj počiva v miru!

* **Glede oddaje umetnih gnojil** opozarjamo na podrobni razglas med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Premovanje konj v Bohinjski Bistrici** bo 1. dne septembra t. l. Opozarjamo na dotični razglas med uradnimi vestmi.

* **Konjska dirka v trab v Šentjaneju** bo v nedeljo, 12. dne septembra popoldne ob 1/2 4. uri.

* **Enketa o razmerah kranjske konjereje** se bo vršila 23. dne avgusta t. l. pri deželni vladi v Ljubljani. Navzoči bodo zastopniki kmetijskega ministerstva, osrednje konjerejske komisije na Dunaju, kmetijske družbe, konjerejskega odseka ter kranjskih konjerejcev.

* **Na družbini podkovski šoli ljubljanski** so se 28. in 30. dne junija t. l. vršile skušnje pred izpraševalno komisijo. Udje te komisije so bili vodja dr. vitez Bleiweis-Trsteniški,

c. kr. okrajni živinozdravnik Folakovski in učitelj Šlegel. 28. dne junija so izpit delali kovači brez šole. Prišlo je k skušnji 9 kovačev, in sicer le 3 iz Kranjskega, 5 je bilo Štajarcev in eden Korošec. Od teh 9 kovačev sta 2 ponavljala skušnjo, ker sta pred enim letom propadla, in sicer eden v Ljubljani, drugi v Celovcu. Vseh 9 kovačev je naredilo izpit s povoljnim uspehom 30 dne junija so skušnjo delali učenci podkovske šole. Tudi teh je bilo 9, vsi iz Kranjskega in vsi so imeli štipeidije. Sedem učencev je naredilo izpit iz podkovstva in mesogledstva. 2 pa le iz podkovstva, ker nista znala dovolj dobro brati in pisati, da bi mogla izvrševati mesogledstvo. Razven teh je tudi eden kmetovalec naredil izpit iz mesogledstva s prav dobrim uspehom. Red prav dobro so dobili učenci: Šetina Janez iz Zgornje Šiške, Mušič Matej iz Našovč, okraj Kamnik, Babič Kristjan iz Kranja in Spec Martin iz Dvora pri Žužemberku. Red „dobro“ so dobili: Poženel Josip iz Postojne, Urbančič Janez iz Tomišlja, Podvašnik Ignacij iz Mokronoga, Kobč Karol iz Podtuna pri Toplicah in Muren Josip iz Vrbovce pri Dobrničah. Red „prav dobro“ je dobil iz mesogledstva Videmšek Frančišek iz Doba pri Domžalah.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje.)

Nadaljujoč svoj govor je družbin tajnik, gospod ravnatelj Pirc, poročal o zavodih in podjetjih, kar jih vodi c. kr. kmetijska družba.

Družbino podkovsko šolo obiskuje od leta do leta več kovačev. Težavno pa je dobiti vsem obiskovalcem podpore. Tudi občine bi morale v tem oziru kaj storiti, ker le potem bo mogoče, da bodo konje povsod podkovali le izprašani kovači, kar bi bilo gotovo na korist naši konjereji. Učni uspehi na podkovski šoli so bili jako povoljni, saj je pa tudi učil na zavodu vedno dosti, kajti v preteklem letu se je podkovalo v šoli nad 1100 konj. Sicer pa so učenci imeli priliko, vaditi se v mestni klavnici tudi v ogledovanju mesa.

Družbina drevesnica na Poljanah že enajst let dobro uspeva, vendar pa ne zadošča več izpremenjenim razmeram. Zemlja je začela pešati in prostor je mnogo premajhen, da bi mogli vzgajati toliko drevja, kolikor ga je treba za vedno množče se naročitve. Dandanes pri nas ni več treba s premijami vspodbujati kmetovalce za sadjarstvo; naši kmetovalci so splošno že prepričani, da je sadjarstvo važna panoga kmetijstva. Pri najboljši volji ni mogoče več zadoščati vsem naročitvam in morali bi imeti na razpolaganje vsako leto vsaj 30.000 visokodebelnih drevesec. Zatorej je skrajni čas, da se dobi kaka druga drevesnica, in to tem bolj, ker bo težko mogoče dalj časa obdržati najete prostore, kajti prostore v Ljubljani vedno bolj zazidujejo. Žal, da se glavnemu odboru dosedaj ni posrečilo, pridobiti drugega, za drevesnico primerne prostora.

Gospodarski uspehi uzornega dvorca na Viču so jako povoljni; vse se nahaja v najboljšem redu, tako, da se pač smemo pohvaliti. Vendar pa je posestvo za naše razmere premajhno, ker smatra kmetijska družba za svojo nalogo, skrbno paziti na to, da se dober glas, kterega si je naša živinoreja po pravici zaslužila, tudi ohrani. Naša živina ni nič slabša kakor na Belanskem. Kar pa smo si ustvarili, to moramo vzdržati in dosledno zboljševati. Le potem bodo kupci redno dohajali k nam ter plačevali take cene, kakor so primerne za čistokrvno živino. Na Belanskem nam ni treba kupovati, pač pa bo kazalo iti kupovat pingavskih bikov plemenjakov, ktere postavimo v hlev na Viču, da ji potem, ko jih vzredimo, oddamo po znižani ceni.

Ribje vališče in vzgajališče na Studencu je pod spretnim vodstvom g. prof. Franketa tudi v preteklem letu uspevalo prav dobro. Zavod se je razširil s tem, da se je zgradila stražnica, ki bo deloma služila tudi za shrambo orodja. Sicer pa je izjavil poročevalec, da poroča letos občnemu zboru zadnjič o tem zavodu, ker bo v kratkem pričel poslovati okrajni odbor za ribarstvo, kateri prevzame tudi to vališče in vzgajališče. Skrb glavnega odbora bo, da se izročitev izvrši brez škode za družbo.

Družbino uradno glasilo »Kmetovalec« se je med kmetovalci močno razširilo in se tiska sedaj v 5000 izvodih. List se je razširil tudi izven dežele in ima zlasti na Štajerskem lepo število naročnikov. Družabniki nemške narodnosti so dobivali, kakor v prejšnjih letih, tudi lani na račun družbe nemski kmetijski list »Oeconom«.

Glavno težišče delovanja je bilo seveda v podružnicah, in glavni odbor jim z veseljem priskoči na pomoč, kolikor to dopuščajo družbina sredstva. Tudi državna uprava in dežela pripomoreta znatno s svojimi prispevki; zaradi tega je bilo mogoče izvršiti marsikaj kmetijstvu koristnega. Svojim udom je glavni odbor naročal razna semena, zlasti rusko laneno seme, deteljno seme, razne vrste žita in krompirja ter je promet za ta naročila znašal 15.789 goldinarjev. Poseben napredek za Kranjsko so umetna gnojila, katerih so kmetijski posestniki porabili lani čez 30 vagonov, a letos kaže, da jih bodo kakih 50 vagonov. To je lep napredek in dokaz, da so naši kmetovalci spoznali korist umetnih gnojil.

Glede vinstva je družba svoje delovanje omejila na to, da je posredovala dobavo zanesljivo dobre modre galice, ktere je naročila lani 60.000 kilogramov ter jo oddala svojim družabnikom po znižani ceni. Nadalje je družba naročevala škropilnice proti peronospori, gumijeve vezi, slednjih za 1000 gld., kar je pač dokaz, da so se naši vinogradniki prav pridno poprijeli zasaditve novih vinogradnikov. Družba pa je vse to oddajala le svojim udom, ker neče delati konkurence trgovcem, ter oddaja sploh le to, kar družabnikom drugod ni mogoče dobiti v isti kakovosti.

Glede sadjarstva je družba v prvi vrsti skrbela za to, da se sadje dobro spravi v denar; pomagala je v Vodicaх ustanoviti moštarno ter je s primernim navodilom pospeševala sušenje in porabo sadja. Drevesnicam raznih podružnic pa je družba izposila izdatne državne in deželne podpore.

Živinoreja pri nas lepo napreduje, kar se je pokazalo zlasti pri raznih premovanjih. Družba skrbi za to, da nakupuje in po znižani ceni oddaja dobre bike; sicer pa bi v tem ozir morale občine storiti več kakor so storile do sedaj, kajti sredstva kmetijske družbe same so premajhna.

V pospeševanje ovčarstva in svinjereje je družba tudi lani nakupovala ovne bergamaške in prasičke velike bele angleške pasme ter jih je oddajala družabnikom za četrtino, oziroma za polovico kupne cene.

Tudi glede razširjanja kmetijskih strojev je glavni odbor storil, kar je bilo v njegovi moči. Raznim podružnicam se je dala podpora za nakup dobrih kmetijskih strojev v skupno porabo. A tudi v drugih zadevah je glavni odbor storil vse, kar je bilo mogoče. V prosep kmetijstva Poročevalec je slednjič omenil, da je bilo tudi delovanje konjerejskega odseka in ribarskega odseka jako uspešno ter je končno stavil naslednji predlog:

»Slavni občni zbor naj blagovoli to poročilo vzeti na znanje in naj izreče na tem mestu tudi svojo najiskrenejšo zahvalo visokemu c. kr. kmetijskemu ministerstvu, visoki c. kr. deželni vladi, visokemu deželnemu zastopu in slavni kranjski hranilnici, ki so družbo v njenem delovanju vedno jako podpirali.« — Ta predlog je bil vsprejet z živahnimi dobro-klici.

Tretja točka dnevnega reda je bila predložitev družbinega računa za leto 1896. V imenu glavnega odbora je o tem poročal odbornik gospod Josip Lenarčič. Vseh dohodkov je bilo 69.588 gld. 88 kr., ostanek v blagajnici koncem leta 1896. pa je znašal

7015 gld. 99 kr. Skupni znesek proračunjenih dohodkov za leto 1898. znaša 14.400 gld.; mogoče bo s tem pokriti vse troške ter utegne še ostati kakih 500 gld. Stanje aktivnega imenja družbinega je koncem leta 1896. znašalo 40.404 gld. 33 kr. in se je v primeri s prejšnjim letom pomnožilo za 1480 gld. 03 kr. Občni zbor je brez ugovora odobril družbine račune.

(Dalje prihodnjič.)

Razglas

o oddaji umetnih gnojil (Tómasove žlindre in kajnita) jeseni leta 1897.

Podpisana družba bo jeseni t. l. (nekako sredi meseca oktobra) oddajala umetna gnojila, in sicer Tómasovo žlindro ter kajnit pod naslednjimi pogoji:

- 1.) Cena obema gnojiloma je 2 gld. 60 kr. za 100 kg.
- 2.) Ta cena velja le za družbine ude in le toliko časa, dokler je kaj po znižani ceni kupljene zaloge. Zaradi tega se pripoča, naročila kmalu naznaniti.
- 3.) Ker ima družba izključno zalogo Tómasove žlindre za Kranjsko, oddaja to gnojilo tudi neudom, in sicer po tvorniški ceni s priračunjenjem vozarine in skladiščnih stroškov. Če se naroči cel vagon, odpadejo skladiščni stroški, t. j. dovažanje v skladišče iz kolodvora in nazaj. V tvornici stane 19% Tómasova žlindra 1 gld. 90 kr., vozarina do Ljubljane 81 kr. in skladiščni stroški 6 kr. Za neude stane torej Tómasova žlindra 2 gld. 77 kr. 100 kg, oziroma, če se naroči cel vagon, 2 gld. 71 kr. Te cene pa veljajo brez obveze glede železniških stroškov.
- 4.) Umetna gnojila se oddajajo le v celih vrečah po 100 kg.
- 5.) Naročlom je treba prilejati aro, ostanek se pa povzame, ako ni drugačnega dogovora.
- 6.) Ker je kajnit sol, katero oddaja kmetijska družba s posebnim dovoljenjem c. kr. finančnega ministerstva, in ker vsak naročnik mora po predpisih tega ministerstva izreči, da bo rabil kajnit le za gnojitev, in sicer za se, in da ne kupčuje s soljo, zato mora vsak prejemnik podpisati od finančnega erara predpisano izrecilo. Ker nadalje družba dopušlje kajnit še le tedaj, ko je od nje doposlano izrecilo podpisano, zato se naročniki pozivljejo, naj pravočasno naroče kajnit, da se izvršitev naročil zaradi podpisavanja izrecil ne zakasni. Družabniki iz drugih dežel, ki naroče kajnit, morajo izrecilo dati potrditi kmetijski družbi svoje dežele.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

V Ljubljani, 31. dne julija 1897.

Razglas

o deželnih konjerejskih darilih za kobile z žrebeti, ki se bodo delila v Bohinjski Bistrici za občini Bohinjska Bistrica in Srednja Vas.

Na predlog podpisanega odseka je visoki deželni odbor dovolil denarno podporo, s katero priredi

v sredo, 1. dne septembra t. l., dopoldne ob pol 11. uri v Bohinjski Bistrici premovanje težkih kobil z žrebeti za vse vasi v Bohinju.

Za premovanje veljajo ta le določila:

- 1.) Premovanje izvrši konjerejski odsek po pravilniku, ki je veljaven ob delitvi državnih daril.
- 2.) Pravico do daril v Bohinjski Bistrici imajo le konjereji iz občin Bohinjska Bistrica in Srednja Vas.
- 3.) Obdarovanci imajo sicer pravico udeležiti se s svojimi žrebečimi kobilami premovanja v Lescah 2. dne septembra, a v tem slučaju morajo deželno darilo vrniti.
- 4.) Za darila se smejo poganjati le kobile z žrebeti, ktere so uže štiri leta stare ter so zdrave in dobro rejene, imajo svojstva

dobrih plemenskih kobil in vcdijo s seboj lepa žrebata, ki še sesajo ali so že odstavljeni.

Darilo se bode priznalo kobil samo tedaj, ako žrebe izvira od državnega ali dopuščena zasebnega žrebca in je to dokazano z zakonitim spuščajnim listom.

6.) Za take kobile se bode razdelilo deset daril, i. s.: eno za 25 gld., eno za 20 gld., tri po 15 gld. in pet po 10 gld.

Samostalni konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 31. dne julija 1897.

Francišek Povše s. r.

Štev. 615. de 1897.

Ukaz c. kr. finančnega ministerstva

z 9. dne rožnika 1897. l. štev. 4468, drž. zak. štev. 135., da se iz prometa vzame bakreni drobiž po 1 kr. in $\frac{2}{10}$ kr. avstrijske veljave.

V nadaljno izvršitev zakona z 2. dne vel. srpana 1892. l. (drž. zak. štev. 126.), s katerim [se ustanovlja kronka veljava, in po dogovoru s kraljevim ogerskim finančnim ministerstvom se ukazuje, da se bakreni drobiž po 1 kr. in $\frac{2}{10}$ kr. avstrijske veljave po naslednjih določbah popolnoma spravi iz prometa:

1.) Bakreni drobiž po 1 kr. in $\frac{2}{10}$ kr. avstrijske veljave se s 1. dnem mal. srpana 1898. l. vzame iz zakonitega prometa.

Ta drobiž je torej samo še do vštete 30. dne rožnika 1898. l. v zasebnem prometu jemati v plačilo po imenski vrednosti, oziroma po plačilni vrednosti, določeni s členom XXII. zakona s 1. dne mal. srpana 1868. l. (drž. zak. štev. 84.)

2.) Počenski z dnem, s katerim ta ukaz dobi veljavo, se ta drobiž po c. kr. blagajnicah in uradih ne sme več izdajati. Pač pa ga morajo c. kr. blagajnice in uradi všteti do 31. dne grudna 1899. l. sprejemati pri vseh plačilih in zamenjavati po imenski vrednosti, oziroma po plačilni vrednosti, določeni s členom XXI. zakona z 2. dne vel. srpana 1892. l. (drž. zak. štev. 126.), in sicer v zmislu člena X. zskona s 1. dne mal. srpana 1868. l. (drž. zak. štev. 84.).

3.) Po preteku tega roka država ni več zavezana sprejemati ta drobiž

Ta ukaz stopi v moč s 1. dnem julija 1897. l.

Predsedstvo c. kr. finančnega ravnateljstva

v Ljubljani, 17. dne julija 1897.

V zastopstvu:

Jenny.

Št. 10.375

Razglas.

Kakor je c. in kr. skupno finančno ministerstvo naznanilo visokemu c. kr. ministerstvu za notranje stvari, je kuga v gobcu in na parkljih v okraju Savski most popolnoma ponehala in je s tem vse bosensko-hercegovinsko upravno ozemlje prosto te kuge.

Vsled pooblastila visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 6. dne julija t. l., št. 20.484, zatorej deželna vlada razveljavlja s tuuradnim razglasom s 15. dne junija 1897. l., št. 9054., ukazano prepoved, vsled ktere se niso smeli uvažati in prevažati prežvekovavci iz okraja Savski most, ter spet brez vsake omejitve od 12. dne julija 1897. l. dalje dovoljuje uvažanje in prevažanje goveje živine, ovac in kozá iz vsega okupacijskega ozemlja.

Z ozirom na stanje svinjske kuge pa ostane uvažanje živih prasičev na Kranjsko iz vsega okupacijskega ozemlja, kakor doslej, prepovedano.

Te odredbe, ki namesto onih s 15. dne junija t. l., št. 9054., stopijo v veljavnost

12. dan julija 1897., se razglašajo z dodatkom, da se prestopki v veljavnosti ostale prepovedi uvažanja kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., drž. zak. štev. 51., in da se bodo prasičje pošiljatve iz omenjenega ozemlja, ko bi se med njimi našel tudi samo eden za kugo v gobcu in na parkljih ali za svinjsko kugo obolet prasič, vrhu tega zavračale na oddajno postajo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 13. dne julija 1897.

Št. 10 620.

Razglas.

Na podstavi člena 5. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevini in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plućna kuga, in sicer:

1.) Iz vladnih okrajev Potsdam in Devin v kraljevini Pruski;

2.) iz okrožnega glavarstva Lipsko v kraljevini Saksonski;

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vsled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari s 14. dne junija 1897. l., št. 18.785., oziroma vsled tuuradnega razglasa s 18. dne junija 1897. l., št. 9192.

To se vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 10. dne julija 1897. l., št. 21.829., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 14. dne julija 1897.

Listnica uredništva.

J. N. v S. Ceno umetnim gnojilim smo uže objavili in jo danes zopet dobite med uradnimi vestmi. Za neude so umetna gnojila dražja.

J. R. na V. Imate popolnoma prav; škarjice so karfijolam jako škodljiv mrčes.

J. M. v Št. J. Dotičniki, ki delajo tako vino, kupijo uže narejeno zmes, katero ponujajo brezvestni židovski trgovci. Viao, narejeno iz take zmesi, pa nima skoraj nič alkohola v sebi in se zatorej niti vino ne more imenovati. Vrhu tega so pa v zmesi škodljive snovi, in zato je vlada prepovedala prodajati take zmesi, iz katerih se dela vino.

S. Š. v Z. Stiskalnico za izdelovanje umetnih medsten iz voska, kakor tudi vse drugo čebelarsko orodje, dobite pri E. Roschütz-u v Podsmreki pri Višnji Gori.

M. U. v H. Kaj Vam je početi? Nič. Poiščite si drugega, boljšega hlapca in bodite veseli, da je tak lopov šel od hiše. Poselsko vprašanje je za kmetovalce huda reč, a kako je je mogoče rešiti, ne ve nihče. V Vašem slučaju naredite ovadbo na okrajno sodišče.

J. J. na D. Priporočamo Vam tvrdko J. Heller na Dunaju, s katero stopite glede cene v dogovor ter se sklicujte na nas.

A. S. v G. Glede stiskalnice za umetne medstene velja tudi za Vas gorenji odgovor.

A. K. v Sv. L. Turbine in druge vodne naprave izdeluje tvrdka G. Tönnies v Ljubljani.

M. T. v S. Da se preslica uničuje s klorovim kalcijem, smo v predzadnji številki „Kmetovalca“ poročali in tudi način, kako. Klorov kalcij dobite pri tvrdki Wagemann & Seibel v Liesingu pri Dunaju.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 14.

V Ljubljani, 31. julija 1897.

Leto XIV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. julija 1897. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 40.— kr. do gld. 45.— kr.; maška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 25.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 9.50 kr.; konopno seme gld. 10.— kr. do gld. 10.25 kr.; kuminovo seme gld. 22.— kr. do gld. 23.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 6.— kr.; rudeči Hrvat gld. 5.— kr.; prepeličar (koks) gld. 9.— kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čiščenega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 16.— kr. do gld. 16.50 kr. brez dima sušene gld. 18.— kr. do gld. 21.— kr.

Orehi domači: gld. 13.— kr. do gld. 14.— kr.

Ježice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.25 kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 29.— kr. do gld. 30.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

težke od 30 do 40 kg " " 27.— " " 28.— "

lahke " " 28.— " " 29.— "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 45 kr. za kg.

Kozličeve kožice po gld. —.60 kr. do gld. —.70 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 30 kr. za kg.

Druge vrste 18 do 20 " " "

Kože lisic po gld. 3.— do 3.50

" kun " " 8.— " 9.—

" dihurjev " " 2.— " 2.50

" vidr " " 9.— " 10.—

Kože zajcev po 9 do 10 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 28. julija 1897. Pšenica gld. 10.— kr., rž gld. 7.50 kr., ječmen gld. 6.— kr., oves gld. 6.80 kr., ajda gld. 8.50 kr., proso gld. 6.— kr., turšica gld. 5.30 kr., leča gld. 11.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 8.— kr., seno gld. 1.78 kr., slama gld. 1.60 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 30. julija 1897. Pšenica gld. 8.85 kr., rž gld. 7.35 kr., ječmen gld. 7.30 kr., oves gld., 5.90 kr., turšica gld. 4.50 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Požiralnikove cevi

najboljše sredstvo napenjanje govedi takoj ozdraviti

(glej članek „Napenjanje govedi“ v št. 19. „Kmetovalca“ 1895. l.)
prodaja (58—2)

c. kr. kmetijska družba v Ljubljani
po 4 gld. 50 kr. komad.

Nik. Hofmann,

tovarnar kirurških inštrumentov, umetelni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakavosti naredé. (8—11)

Razpis.

Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem Mestu z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom je izpraznjenih pet deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1897/98.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrsteža zdravja in so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v šoli, obleko pa si morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi:

1.) Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa 20 gl. šolnine na leto, in

2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo le šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane s kolekom 50 kr. se imajo

do 31. avgusta 1897

izročiti vodstvu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu pri Novem Mestu.

Prošnjam je priložiti rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali kakega razreda srednje šole zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu je priložiti reverz ali obvezno pismo starišev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

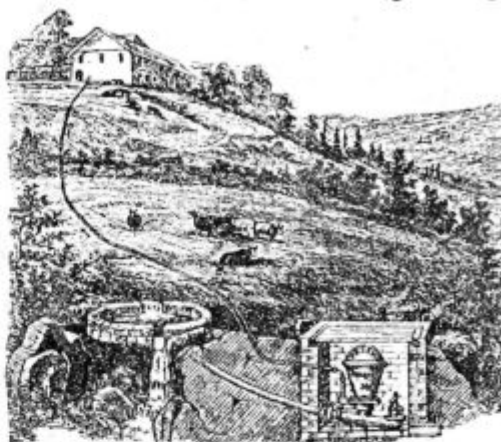
Pristavlja se, da imajo učenci, ki dovrše to šolo, le dve leti vojaške prezentne službe.

Od deželnega odbora kranjskega.

Ljubljana, dne 27. julija 1897. (68-1)

Karol Kavšek v Ljubljani

Na Kranjskem največja zaloga najboljših
kmetijskih strojev

kakor: razsekalnice, slamoreznice, mlaticilnice, vitilni, trijerji, stiskalnice za sadje, mlini za mlenje na debelo itd.

☛ **Pozor!** Popolno jamstvo! Najceneje! **Novo!** ☛

Jeklene cevi za vodovode in sesalnice!

Občine in kmetovalci, katerim pomanjkuje vode ali jo morajo od daleč donášati, morejo si prirediti s prav malimi stroški samodelujoč vodovod, kateri, napeljan z doline 150 metrov, noč in dan sesa vodo in jo dovaja do 1000 metrov daljave.

Troškovniki in pojasnila dajo se zastoj.

Spričevalo. G. Karolu Kavšku v Ljubljani. Na Vaše vprašanje rad in z veseljem potrdim, da sem z napeljavo samodelujočega vodovoda, katerega je izvršil Vaš zastopnik gospod Franc Zeman, popolno zadovoljen, ker dobivam iz 60 metrov nižjeležečega in 400 metrov oddaljenega izvirka vsak dan 3000 litrov vode naravnost v hišo in hlev, katero porabim ponajeeč za namakanje vrtov. Ker me stane vsa napeljava samo 300 gl., vsled nje pa odpade trudapolno, mnogo časa porabljaajoče in stroškov povzročajajoče dovažanje oziroma donášanje vode, ker je tudi živina z vodo posem preskrbljena, zavarovalnina vsled napeljave znižana in ker pravilno namakanje zemljišča pospešuje obilnejšo rast pridelkov, torej smem trditi, da si edino vsled napeljave vodovoda prihranim letnih 500 gl. Ker napeljava vodovoda ne potrebuje nobenega nadzorstva, tudi tekom 30 let ne bode treba nikakih poprav, torej smem z dobro vestjo priporočati to izostrno napeljavo posem in vsakomur, kjer in komur primanjkuje vode. (63-2)

Konečno izražam za vestno in natančno izvršitev še najtoplejšo zahvalo ter beležim velespoštovanjem

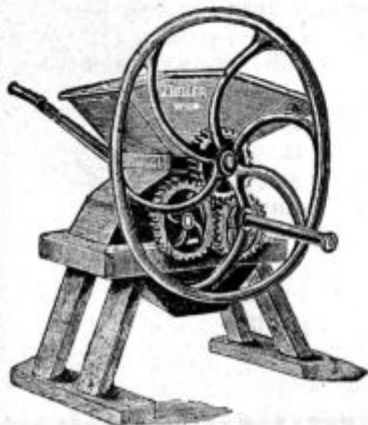
Franc Eršen,
posestnik.

Mrzli Vrh, dne 25. junija 1897.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-10)

IG. HELLER na Dunaju
II, Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati!

Zastopniki se iščejo.

Stroji za porabo sadja in izdelovanje mošta.

Stiskalnice za sadje za grozdje

s trajno delujočem dvojnem in pritiskem vravnajočem pritiskalom „Herkules“, ki zamčeno opravi 20 % več dela kakor koli druga stiskalnica.

Sadni in grozdni MLINI,

grozdni roblači,

popolne moštarne, stalne in vozeče,

stiskalnice in mlini za izdelovanje soka iz málin, ribezla i. t. d.

Sušilnice za sadje in zelenjad, stroje za rezanje in lupljenje sadja.

Najnovejše samedelujoče, patentovano trtne škropilnice „Sifonija“.

Vse te stroje izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlíkovana z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj. Zastopniki in prekupci se iščejo. (66-1)

Važno za kmetijstvo!

je:

Redilna štupa za kuretino
edino koristna za kokoši, purane, race in gosi. Pospešuje rast mesa in maščobe, kakor tudi množi valjenje jajec.
1 zavojev z navodilom 25 kr.
5 zavojev samo 1 gld.

Redilna štupa za prašiče.

Najboljše varstveno in dietetično redilno sredstvo za prašiče.

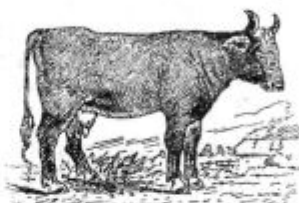
1 zavojev z rabilnim navodilom 25 kr., 5 zavojev samo 1 gld.

Redilna štupa za živino,
za konje, rogato živino in ovce i. t. d.

Skoro vže 40 let z najboljšim uspehom malo da ne po vseh hlevih v rabi, ako živina ne mara jesti, dalje zboljšuje mleko.

Zavojev z rabilnim navodilom 50 kr., 5 zavojev samo 2 gld.

Vsa ta našeta sredstva se dobijo: (50-5)

v apoteki Trnkócz-ya v Ljubljani zraven rotovža in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

Znižane cene!

ANDR. DRUŠKOVIČ

trgovec z železnino v Ljubljani, Mestni trg št. 9 in 10

prodaja kakor bi bila

(9-8)

„razprodaja“

vse potrebno za stavbe, kakor cement, traverze, železniške šine za oboke, kovanja za okna in vrata, lopate, krampe, štorje, itd. itd., vsakovrstno kuhinjsko orodje, poljedelska orodja posebno v veliki izbiri

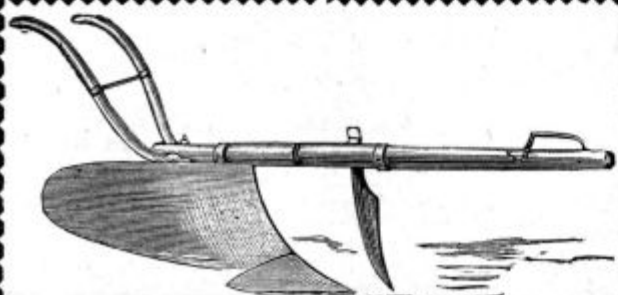
drevesa (pluge)

štedilna ognjišča in njih posamezne dele, pozlačene nagrobne križe in sploh vse v njegovo stroko spadajoče.

Posebno pa opozarjam gg. posestnike žag na izborne vodne žage in pile, za kojih jakovost se jamči.

Zunanja naročila se takoj in vestno izvrše. Kar bi ne ugajalo, se radovoljno zamenja, istotako se kupljeno blago radovoljno pošilja na dom ali na napovedani kraj.

—== Ceniki pošiljajo se na zahtevanje brezplačno in franko. —==

Kovači!

Tu kupujete železo najceneje, pri poštenu vagi in prijazni postrežbi.

Poskusite, in se boste prepričali!

CARBOLINEUM!

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nendje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Prasičke 9—12 tednov stare (jorkširske pasme) ima naprodaj oskrbništo grajščine Križ pri Kamniku. (129)

Tri biki, plemenjake, čistokrvne belanske pasme, od 1 do 2 leti stare, prav lepi, vsi licencovani, ima naprodaj Anton Kržišnik, posestnik v Bukovem Vrhu št. 26, pošta Poljane nad Škofjo Loko. Cena po dogovoru. (130)

Dva lovka psa, izvrstne pasme, po 6 mesecev stara, proda Anton Slavič v Grabah, pošta Sv. Križ pri Ljutomeru (Štajersko). (131)

400 kg žirovega (bukov žir) olja, proda po nizki ceni Ivana Lampe na Črnem Vrhu pri Idriji. (132)

Deček, kateri je zmožen v pisanju in računstvu se takoj sprejme pri Fran Ksavi. Auman sin. trgovcu v Krškem. Dolenjsko. Po goji ugodni. (133)

Krepkega dečka, 14 do 15 let starega, od dobrih starišev, iščem za svojo prodajalnico z mešanim blagom. Več po dogovoru. Anton Kravanja v Cerknici. (134)

Pet hrastovih plohov, 3·21 cm dolge, 9 cm debele in 53 cm široke, proda Jakob Pakiž v Ponikvah, pri Vel. Laščah. Cena po dogovoru. (135)

Dečka, starega okoli 14 let, kateri ima veselje do čevljarstva, ter je pošten, ubogljiv in dobro vzgojen, sprejme takoj v poduk Rudolf Merčun, čevljarski mojster v Ljubljani, Florijanske ulice št. 35. — V zvezi je hrana in stanovanje; vse drugo po dogovoru. (136)

Lovskega psa za zajce in srne kupi Janez Mezek, posest. v Studoru št. 5, pošta Gorenja Vas nad Škofjokoloko. (137)

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva
Moravska.

Praga — Smihov
Česka.

Podružnica: Zagreb

priporoča

(59—2)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasna društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje. — Lastni proizvod z jamstvom.

☞ Cene primerne, podružnice in prekupci dobe izdatni popust. ☞

☞ Ceniki franko in badava. ☞

Kdo pije

Kathreiner-

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav
ostati in si kaj prihraniti.

Josip Leuz,

trgovec z deželnimi pridelki v Ljubljani,

Reseljeva cesta (poleg mesarskega mostu),

kupuje in prodaja vsakovrsten **nov** zgoden krompir in čebulo, ter ima naprodaj izvrstno istrijansko in laško hrinjce.

Cene v vsakem oziru primerne. — Pri nakupovanju plača takoj. (63—2)

V vsakem poštno oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“ Gradec, poste restante. (57—3)

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“
in tovarne farmacevtskih pre-
paratov

A. Thierry-ja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih
(60—2) oblastev. (6)

**Najstareje, najpristneje, najoe-
neje ljudsko domače zdravilo,**
ki uteši prsne in plučne boleti in želodečni krč itd. ter je uporabno no-
tranje in zunanje. V znak pristnosti je

zaprta vsaka steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna „pri angelju varhu“**. Vsak balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vredneje ponaredbi. Pazi naj se torej vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemovalce svojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balzamov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga mojega balzama, naj se naroči direktno in naslov: **Na angelja varha lekarno A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatec-Slatini**. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnem povzetju.

☞ Pazi naj se vedno natančno na zgorajšjo zeleno varstveno znamko, katera mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

ADOLF THIERRY, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.